

Titulació	Tipus	Curs
Infermeria	FB	2

Professor/a de contacte

Nom: Sabiniana San Rafael Gutierrez

Correu electrònic: sabiniana.sanrafael@uab.cat

Equip docent

Monica Amado Sanjuan

María Isabel Bonilla Carrasco

Ariadna Huertas Zurriaga

Jessica Izcara Cobo

Purificacion Escobar Garcia

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha establerts prerequisits, tot i que per cursar aquesta assignatura és molt recomanable haver cursat i tenir una avaluació positiva a l'assignatura de primer curs Comunicació i TIC's.

Objectius

V. Henderson (1971) va dir que la comunicació és una obligació que té l'ésser humà d'intercanvi amb els seus semblants, per tant una de les necessitats bàsiques de les persones és establir una comunicació eficaç que els ajudi a relacionar-se i assolir un bon creixement personal.

De tots és sabut, que en la comunicació hi rauen moltes fonts potencials de friccions i problemes. És en aquest sentit que el programa de Comunicació Terapèutica (6 ECTS), té com a objectiu fomentar l'ús de les habilitats adequades per aconseguir una comunicació efectiva amb la persona objecte de l'atenció infermera per a cada situació i/o problema.

Una comunicació efectiva amb el pacient, mitjançant les relacions interpersonals, és considerada com l'habilitat clínica fonamental que caracteritza la competència infermera i, alhora, proporciona al professional una de les satisfaccions més importants.

Desenvolupar una comunicació efectiva és un procés altament complex. Exigeix adquirir coneixements i aprofundir sobre aspectes específics de la comunicació, això permet assolir capacitat i competència de la professió, tant "del saber", com del "saber fer" i del "saber estar".

L'objectiu de l'assignatura és donar a l'estudiant els elements teòrics i pràctics que l'ajudin a oferir una atenció integral, individualitzada i de qualitat, mitjançant el coneixement i la valoració de tots els aspectes psicosocials que influeixen en les necessitats de la persona, família i comunitat.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Demostrar que es comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, el grup o la comunitat, dins del seu context social i multicultural.
- "Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional."
- Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys, i fomentar l'educació per a la salut.
- Plantejar solucions als problemes de salut i malaltia de les persones, les famílies i la comunitat aplicant la relació terapèutica seguint el mètode científic del procés infermer.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Treballar amb l'equip de professionals com unitat bàsica en la qual s'estructuren de manera unidisciplinària o multidisciplinària i interdisciplinària els professionals i la resta de personal de les organitzacions assistencials.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les formes d'actuació adequades a la fase de la relació terapèutica i la situació de la persona, grup o comunitat.
2. Aplicar les tècniques de direcció de grup.
3. Argumentar la necessitat d'aplicar la relació terapèutica, basada en la confiança, la comunicació i les relacions interpersonals en la solució dels problemes de salut de la persona o família.
4. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
5. Demostrar una actitud cooperativa amb els diferents membres de l'equip.
6. Identificar els diferents tipus d'interaccions segons la pertinença a un grup, gènere o comunitat dins del seu context social i cultural.
7. Identificar estratègies de treball interdisciplinari que permetin el treball en equip.
8. Identificar les característiques de la relació assistencial que permeten desenvolupar un procés d'atenció centrat en la persona.
9. Identificar les característiques del treball en equip.
10. Proposar mesures que garanteixin el respecte d'opinions, creences i valors sense emissió de judicis de valor.
11. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
12. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
13. Utilitzar estratègies i habilitats que permetin la comunicació efectiva amb les persones, famílies i grups socials i amb els companys, així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.

Continguts

Revisió de conceptes: Comunicació. L'empatia. L'assertivitat. L'escolta activa. El feed-back

1- La Relació d'Ajuda: Definició. Models de relació d'ajuda: Rogers, Peplau, Orlando i Riopelle. Diferència entre relació d'ajuda i relació social. Fases de la relació d'ajuda formal: descripció, objectius, actituds de la persona atesa i actituds del professional.

2- L'Entrevista: Definició. Tipus d'entrevistes. Variables de l'entrevista: el context, característiques de la persona atesa i característiques de la infermera. Objectiu de l'entrevista. L'entrevista: durada, lloc i habilitats de l'entrevistador. Les preguntes: tipus, nombre, ordre, formulació. Aspectes que influeixen a l'entrevista. Fases.

3- L'Entrevista Motivacional: Definició. El model informatiu i el model motivacional. Factors que influeixen en el canvi. Model de Prochaska i DiClemente: fases i eines de la infermera.

4- El Treball en Equip: Definició. Diferència entre grup i equip. Objectiu de treballar en equip. Composició de l'equip. Rols dins l'equip. Fases del treball en equip. La reunió de l'equip: fases i organització.

5- Malaltia i Diversitat Cultural: Definició de cultura, etnocentrisme, relativisme cultural, transculturalitat i multiculturalitat. La infermeria Transcultural (M. Leininger). Factors que ha de tenir en compte la infermera.

Factors a tenir en compte en la cura de les persones de les religions més prevalents.

6- Com Donar les Males Notícies: Definició. Causes d'incomoditat del professional. Pors habituals davant la malaltia terminal. Protocol de sis passos per donar una mala notícia. Reaccions de les persones davant les males notícies: conductes adaptatives i conductes desadaptatives.

7- El Procés de Dol: Definició. Tipus de pèrdues. Reaccions davant la pèrdua. Fases del procés de dol segons Kübler Ross. La conspiració del silenci.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS ESPECIALITZATS (SESP)	32,5	1,3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
TEORIA (TE)	17	0,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
TUTORIES	2	0,08	
Tipus: Autònomes			
CERCA BIBLIOGRÀFICA	5	0,2	12
ELABORACIÓ DE TREBALLS	10	0,4	11
ESTUDI PERSONAL	71	2,84	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9
LECTURA D'ARTICLES/INFORMES D'INTERÈS	5	0,2	3, 8, 12

La tipologia docent que s'emprarà és mixta.

Es farà sessions teòriques on es tractaran els continguts de l'assignatura.

Es realitzarà seminaris en grups de com a màxim 25 estudiants on, fonamentalment, es faran exercicis (simulacions, lectura de textos, visionat de vídeos, etc.) que es relacionaran amb el contingut teòric de l'assignatura.

La distribució d'hores de teoria i seminaris per tema es mostra al quadre següent:

Temes a treballar	Hores de teoria	Hores de seminaris
La relació d'ajuda	4	4,5
L'entrevista (clínica i motivacional)	5	4
Com donar les males notícies i el procés de dol	4	4
El treball en equip	2	2
Malaltia i diversitat cultural	2	2

Tanmateix, es farà 4 sessions de seminaris de simulació, en què els estudiants, en grup treballaran diferents situacions/problema relacionats amb el tema a treballar. La durada d'aquestes sessions és de quatre hores.

Els temes a treballar en aquestes sessions són:

- La relació d'ajuda
- L'entrevista
- El treball en equip
- Com donar les males notícies i el procés de dol

Es demanarà els estudiants que facin una avaluació per parells i per escrit

Es demanarà un treball en fotografia narrativa sobre com creu la/ l'estudiant que viurà la mort d'un pacient

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Assistència i participació activa en classes i seminaris	25%	2	0,08	2, 10, 11, 12, 13
Avaluació de tipus pràctic: avaluació objectiva i estructurada	30%	2,5	0,1	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Avaluació escrita mitjançant proves objectives	40%	1	0,04	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 13
Lliurament de treballs	5%	2	0,08	1, 6, 11

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

L'avaluació es compon de:

Avaluació de tipus pràctic: avaluació objectiva i estructurada (30% nota). És necessari tenir una nota mínima de 5,0 en aquest apartat per poder promitjar amb la resta d'apartats que componen l'avaluació:

S'avaluarà mitjançant les 4 simulacions en els que participa l'estudiant i que es duren a terme en finalitzar les sessions referents als temes del que s'avaluen. La seva realització és obligatòria i es puntuarà amb un 0 la no assistència de l'estudiant a la sessió de simulació.

Els aspectes a avaluar varien en funció del tema a tractar. L'alumne disposarà de la situació a treballar i la graella d'avaluació que farà servir el professor, al Moodle de l'assignatura amb anel·lació suficient.

Posteriorment a la realització de la prova, el professor donarà feed-back al grup d'estudiants dels aspectes observats a la simulació.

Assistència i participació activa en classes i seminaris (25%). És necessari tenir una nota mínima de 5,0 en aquest apartat per poder promitjar amb la resta d'apartats que componen l'avaluació:

Es tracta d'una avaluació continuada al llarg de tots els seminaris de l'assignatura.

El professor donarà una nota individual als estudiants en funció dels següents criteris:

- L'assistència a les sessions i el compliment de l'horari.
- Participació: Fonamentalment, la participació en les activitats que es fan als seminaris encara que també es tindrà en compte l'escolta activa i l'assertivitat de l'estudiant.
- Nivell d'aproximació a l'avaluació del professor en l'avaluació per parells que es fa a l'avaluació teòrica aplicada.

És necessari tenir una nota mínima de 5,0 en aquest apartat per poder promitjar amb la resta d'apartats que componen l'avaluació:

Avaluació escrita mitjançant proves objectives (40%). És necessari tenir una nota mínima de 5,0 en aquest apartat per poder promitjar amb la resta d'apartats que componen l'avaluació:

Es farà un examen de coneixements en finalitzar l'assignatura. Per tal de preparar-lo correctament cal consultar la bibliografia recomanada.

Lliurament de treballs (5%). Es demanarà l'estudiantat el lliurament obligatori de dos treballs amb la metodologia de la Fotografia Narrativa. Es restarà un punt de la nota final de l'assignatura per cada treball NO lliurat.

L'assistència als seminaris és obligatòria.

Qualsevol actitud o comportament inadequat restarà 0,5 punts/vegada detectat de la NOTA FINAL (ús del mòbil, menjar o beure, comentaris inadequats,...)

No es tolerarà cap falta de respecte a les companyes, als companys o a les professores/els professors. Tampoc es toleraran actituds homòfobes, sexistes o racistes. Qualsevol estudiant en què es detectin alguna de les actituds anteriorment descrites, se'l qualificarà de suspès a l'assignatura i no tindrà accés a la prova de recuperació.

Qualsevol indicatiu de plagi o deshonestat suposarà el suspès de l'assignatura i no tindrà accés a la prova de recuperació.

Es considerarà "no avaluable" els estudiants que no assisteixin al 30% de les sessions de seminari.

Recuperació: Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada i que:

- Hagin assistit com a mínim al 75% de les sessions de seminari
- Que tinguin una avaluació positiva a l'assistència i participació activa en classes i seminaris
- Que tinguin una avaluació positiva a l'Avaluació de tipus pràctic
- Hagi realitzat totes les proves avaluatives

Es podran presentar a una prova final de recuperació.

No s'acceptarà que cap estudiant es presenti a aquesta prova per "apujar nota"

Qualificacions:

Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

Suspens: de 0 a 4,9

Aprobat: de 5,0 a 6,9

Notable: de 7,0 a 8,9

Excel·lent: de 9,0 a 10

Només s'assignarà matrícula d'honor a aquells estudiants que, estant entre les tres millors notes del grup i estant dins del rang de nota entre 9 i 10, acreditin la realització d'altres activitats com ara l'assistència a jornades d'estudiants, jornades d'infermeria en què puguin assistir els estudiants d'infermeria, conferències etc.

Bibliografia

Borrell F. Manual de entrevista clínica. Barcelona: Doyma; 1994

Buckman R. Com donar les males notícies. Una guia per a professionals de la salut. Barcelona: EUMO Editorial; 1998

Cibanal L, Arce MC, Carballal MC. Técnicas de comunicación y Relación de Ayuda en Ciencias de la Salud. Madrid: Elsevier España S.A; 2014

Chalifour J. La Relación de Ayuda en Cuidados de Enfermería. Una perspectiva Holística y Humanista. Barcelona: S.G. Editores S.A; 1994

Henderson V. Principios basicos de los cuidados de enfermeria. Ginebra: Consejo Internacional de Enfermeria (CIE); 1971

LEYVA MORAL, J. Sentir-Crear-Cuidar. Relatos reales sobre VIH que promueven la empatía. Barcelona: Universidad Autónoma de Barcelona; 2023

Leyva-Moral JM, Aguayo-González M, San Rafael-Gutiérrez S, Gómez-Ibáñez R. Narrative photography with an expert patient as a method to improve empathy: a satisfaction study with health sciences students. Int J Nurs Educ Scholarsh. [Internet]. 2021 [cited 2025 Jun 19]; Available from: <https://doi.org/10.1515/ijnes-2021-0124>

Madrid Soriano J. Los procesos de la relación de ayuda. Bilbao: Desclée de Brouwer S.A.; 2005

Peplau H. Relaciones interpersonales en Enfermería. Barcelona: Salvat; 1990

Riopelle L., Grondin L., Phaneuf M. Cuidados de enfermería. Un proceso centrado en las necesidades de la persona. Madrid: McGraw-Hill-Interamericana; 1993

Surdo E. La magia de trabajar en equipo. Madrid: S&A Cierzo; 1997.

Tazón Ansola MP i Col. Relación y Comunicación. Madrid: Obra Enfermería 21. Difusión Avances de Enfermería. (DAE S.L.); 2009

Vallverde Gefaell C. Comunicación Terapéutica en Enfermería. Madrid: Difusión Avances de Enfermería. (DAE); 2007

Programari

No és necessari cap programari específic a l'assignatura

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	101	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	102	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	103	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	104	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	105	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	106	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	107	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	108	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	109	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda

(SEM) Seminaris	110	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	101	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	102	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	103	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda